

Ljusprogram i
lösdriftsform

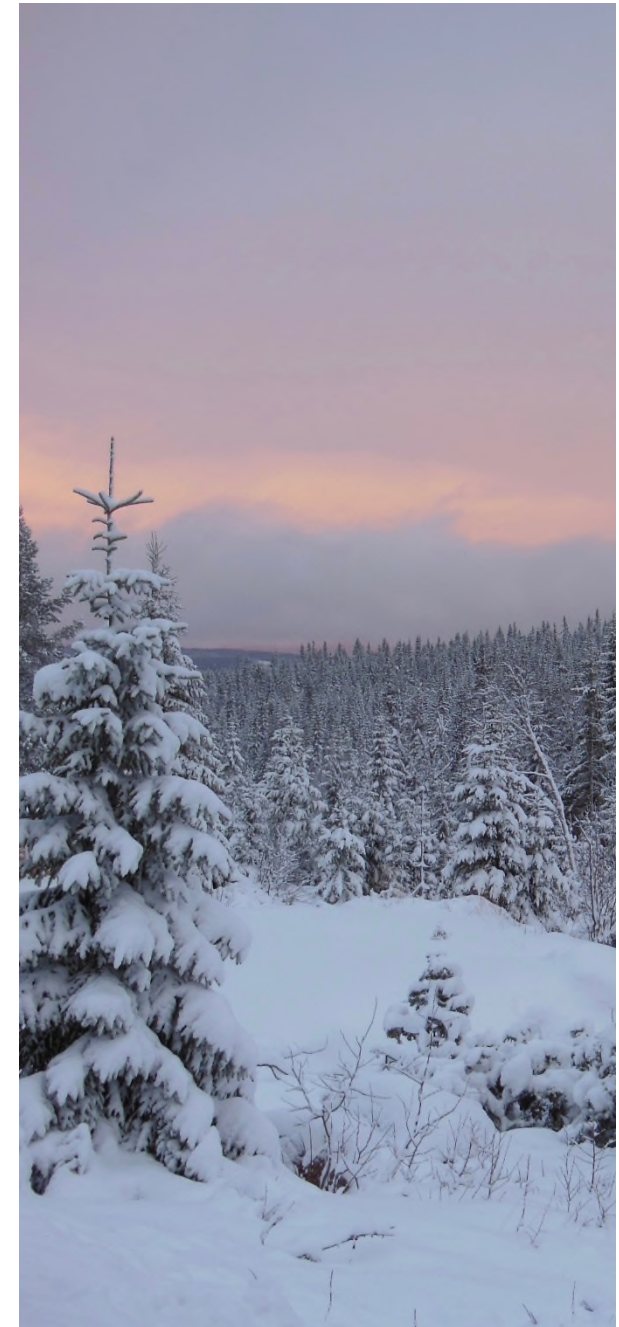
Menhammar Stuteri

Johan Hellander, leg. vet.,
Stuterichef

Fortbildning, seminass.
Wenngarn 2016-02-21

Ljusprogram gallston

- Tidiga brunster, fördelar:
  - Längre betäckningssäsong
  - Fler brunster (innan betäckning)
  - Tidigare födda föl
- Nackdelar, installning:
  - Ökad arbetsbörda, tunga arbetsmoment
  - Många timmar i box
  - Kortare utevistelse
- Ljusprogram startas första veckan i december
- 16 h kontinuerligt ljus, t.ex. kl 07 – 23
- Anpassa in- och utsläpp efter dagsljuset
- Brunstprovning påbörjas slutet januari
- Effektivt, ger påtagligt tidigare säsongstart

Ljusprogram i lösdrift

- Upphäver nackdelarna men...
- Många timmar instängda i ligghallen
  - Öppen lösdrift fungerar inte
  - Höhäck inomhus, kräver mer utrymme
  - Instängda ston i grupp, kräver mer utrymme
  - Utfodring av kraftfoder
  - Mindre grupper
  - Väsentligt större ligghall, >> 10 m²/häst

Ljusprogram gallston 2015, effekter lösdrift/stall

- Jämförelse lösdriftsuppstallade mot box
- Saknar tillförlitlig data för lösdrift utan ljusprogram
- Icke stängd lösdrift med ljus fungerar inte
- Individskillnader, inte alla ston är anöstrala vintertid

Första ovulation	Medel	"Första"	"Sista"
Alla (31 ston)	2015-02-25	2015-02-11	2015-03-16
Lösdrift (12 ston)	2015-03-04	2015-02-16	2015-03-16
Stall/box (19 ston)	2015-02-21	2015-02-11	2015-03-11

Ljusprogram gallston 2015, effekter lösdrift/stall

- Jämförelse lösdriftsuppstallade mot box
- Saknar tillförlitlig data för lösdrift utan ljusprogram
- Icke stängd lösdrift med ljus fungerar inte
- Individskillnader, inte alla ston är anöstrala vintertid

Första ovulation	Medel	"Första"	"Sista"
Alla (31 ston)	2015-02-25	2015-02-11	2015-03-16
Lösdrift (12 ston)	2015-03-04	2015-02-16	2015-03-16
Stall/box (19 ston)	2015-02-21	2015-02-11	2015-03-11

Ljusprogram gallston 2015, effekter lösdrift/stall

- Inte alla ston betäcktes, mottagarston m.m.

Första betäckning 2015	Medel
Alla (20 ston)	2015-03-07
Lösdrift (8 ston)	2015-03-17
Stall/box (12 ston)	2015-02-28

Dr 1:a brunst 2015	%
Alla (20 ston)	70 %
Lösdrift (8 ston)	86 %
Stall/box (12 ston)	58 %

- Högre dräktighet än hela säsongen i övrigt (få ston)

[Ljusprogram.xlsx](#)

Ljusprogram gallston 2016

- T.o.m. igår, ofullständigt

Första ovulation	Medel	"Första"	Andel <20/2
Alla (47 ston)	2015-02-14	2015-02-09	62 %
Lösdrift (27 ston)	2015-02-12	2015-02-11	48 %
Stall/box (20 ston)	2015-02-15	2015-02-09	80 %

- Hittills lägre andel brunstiga i lösdriften, senare
  - Eventuellt p.g.a. släckt belysning under dagtid, bör lysa om öppen
- Ljusprogram i lösdrift fungerar!

Ljuslösdrift, Menhammar Lindby

- Tidigare slaktsvinsstall
- 37 x 15 m, 550 m²
- 12 – 15 ston, 40 m²/häst
- Två öppningar
- Portar, grindar, möjligt att stänga
- Ensilagehäckar inne och ute
- Vatten inne och ute, bra flöde
- Kraftfoderkrubbor eller foderbås
- Lysrör, konventionella eller LED
- Tidsautomatik
- Nattnljus
- Fri tillgång hösilage, gallstokvalité
- Havre, mineralfoder, en gång per dag

Lösdrift Lindby 1, två utgångar

Lösdrift Lindby 1, utfodringsbås

Lösdrift Lindby 1, ensilagehäck/tunna

Lösdrift Lindby 2, plastgardiner

Lösdrift Lindby 2, utgång 2, grind, hörnskydd

Lösdrift Lindby 2, vatten

Lösdrift Lindby 2, utfodring kraftfoder

Lösdrift Lindby 2, undersökningsplats, provhingst

Lösdrift Lindby, arbetsmiljö

Stolösdrift, arbetsmiljö, utfodring

Lösdrift – 1:a handsval på Menhammar

- Unghästar
- Avelsston, + föl
- Ljusprogram gallston
- **Placering!**

Lösdrift/utedrift – placering, storlek

Lösdrift – 1:a handsval på Menhammar

- Hårdgjord yta, inne/ute
- Utfodring, uppbindning, stängning
- Ligghall, 10-20 m²/häst, hanteringsyta
- Ventilation
- Vatten

Stäng ute, fyll krubbor, ta in enskilt, ät, vila, släpp, öppna

Grovfoder – basen i utfodringen

- Alla hästar i lösdrift har fri tillgång på hösilage
- Två kvaliteter, hög och låg
- Blanda inte hästtyper

 Menhammar Stuteri

Tack!

Johan.hellander@menhammar.com

www.menhammar.com

Foton: JH, C Kärstrand, Triinu Järve, ©